

Religion og musik

FIP-KURSUS, FEBRUAR 2020
CHRISTIAN MUNCH-HANSEN



Musik i religionsfaget - en overset dimension

- Vi har traditionelt fokus på tekster, materielle genstande, ikonografi og levende billeder, men sjældent fokus på selve lyden i religionerne

- Hvilken rolle og betydning har musik og lyd i religion?

Eksempel: **Super Bowl 2016 - National Anthem (Lady Gaga)**

https://www.youtube.com/watch?v=oU_UEVp2ynU

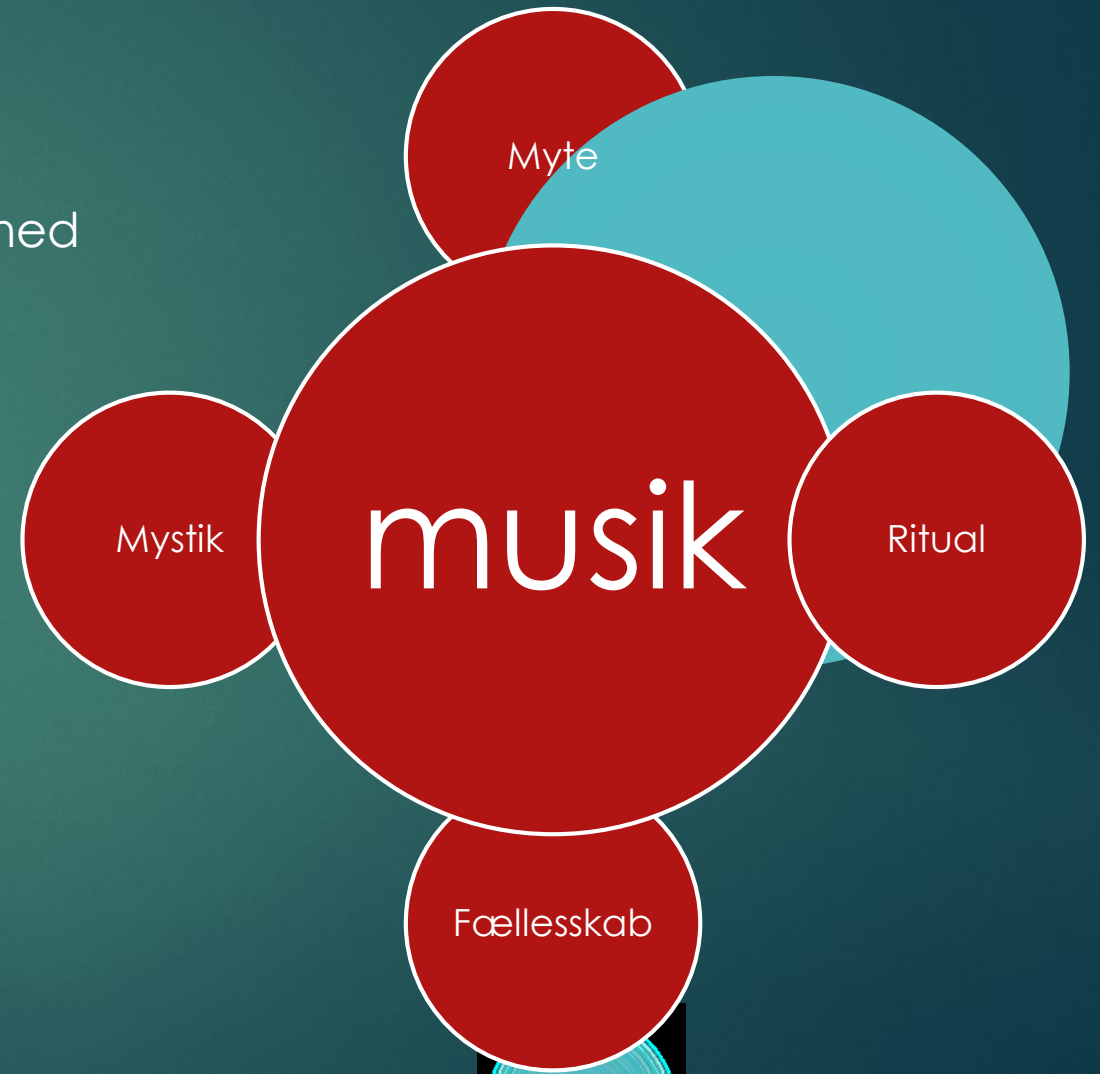
Super Bowl som civilreligion i USA

RITUAL - tradition, symboler, koreografi, højtidelighed

MYSTIK - indlevelse, følelser, katarsis

MYTE - sangens fælles værdisæt, historie og patriotisme (militær), gospel/soul som national markør

SOCIALT - musik som katalysator for følelser af nationalt fællesskab



Musik i religionsundervisningen

Det sekulære rum

Musikalsk kunst

Klassisk, Pop/rock, Jazz, world music, electronica

Händel, Messiaen, Prince, U2, Kanye West, Sami Yusuf, John Coltrane, Nusrat Fateh Ali Khan

Teori: medialisering, sekularisering

Mystik

Musikoplevelsens psykologi
Musik og identitet (Ruud)
Maslow: peak experiences

- motorisk-sanselige erfaringer
- sammensmeltning
- fornyelse, indsigt, mening

Musikoplevelsen som overgangsritual (van Gennep, Turner, Csikszentmihalyi)

Det religiøse rum

Musikken mytiske ophav

Jødisk-kristen:

- Gud skaber med ord/lyd (1. Mos)
- Jeriko erobres m. trompeter
- Davids harpe

Hinduisme:

- lyden OM (Brahman) i upanishaderne
- musikalske guder: Sarasvati og Krisna

Musik i ritualer

- Kristen karismatisk lovsang
- tibetansk-buddhistisk chant & instr.
- sufimusik og dans
- New Age lydhealing
- civilreligiøse ceremonier

Musikalsk analysemodel

1 - Beskrivelse

- kontekst
- lyd, instrumenter
- stil, stemning
- forløb

2 - Anvendelse

- rituelle træk
- teknik/middel
- detaljer, symboler
- mytisk baggrund
- tekst og musik?

3 - Funktion

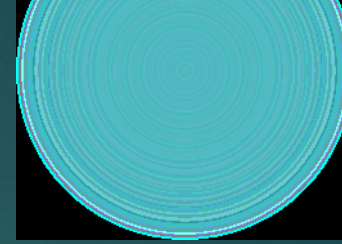
- budskab (ord & lyd)
- funktion
- virkning, effekt

1. Beskrivelse

Rammen for musikken (kulturel kontekst): Hvem, hvad, hvor?
Hvilke instrumenter, evt. stil (traditionel religiøs musik, populærmusik, klassisk musik)

Musikkens stemning og udtryk?

(f. eks. langsom/hurtig, enkel/indviklet, indadvendt/udadvendt, højtidelig/uhøjtidelig, hengiven/distanceret, afdæmpet/energisk, harmonisk/disharmonisk, blid/voldsom, meditativ/urolig, følelseladet/nøgtern, festlig/alvorlig, glædesfyldt/sorgfuld, prisende/klagende, afklaret/desperat)





2. Anvendelse

Hvordan bruges musikken? Skaber den bestemte stemninger eller psykiske tilstande?

Er der detaljer eller symboler i musikken, som bør forklares?

Har musikken/ritualet en mytisk baggrund?

Hvad er evt. forholdet ml. tekst og musik/lydproduktion?

3. Funktion

Hvilket budskab eller hvilken funktion har musikken?

Overvej forholdet ml. ord og klingende lyd.

Hvilken effekt har musikken på deltagerne/lytterne?
(opløftelse, renselse, magisk)



Øvelser (2 x 10 min.)

U2: Wake Up Dead Man (tekst og lydfil i pp)

- evt. youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=aRDeB9UGCjE>

1. Bliv enige om fem adjektiver, der beskriver sangens, musikkens og produktionens udtryk?
2. Hvor i et religionsfagligt forløb og med hvilken teoretisk vinkel ville I anvende sangen?
3. Hvad mener I, er sangens tema og budskab?

Hillsong Worship - The Lord's Prayer (video)

<https://www.youtube.com/watch?v=nCxqjEz5hJ4>

1. Bliv enige om fem adjektiver, der beskriver musikken og de levende billeder
2. Overvej musikkens anvendelse og funktion
3. Hvilke nye elementer vil dette eksempel evt. kunne bidrage med i et religionsfagligt forløb?

WAKE UP DEAD MAN (U2)

Jesus, Jesus help me
I'm alone in this world
And a fucked up world it is too
Tell me, tell me the story
The one about eternity
And the way it's all gonna be

Wake up, wake up dead man
Wake up, wake up dead man

Jesus, I'm waiting here boss
I know you're looking out for us
But maybe your hands aren't free
Your father, He made the world in seven
He's in charge of heaven
Will you put in a word in for me

Wake up, wake up dead man
Wake up, wake up dead man
Wake up, wake up dead man

Listen to your words they'll tell you what to do
Listen over the rhythm that's confusing you
Listen to the reed in the saxophone
Listen over the hum of the radio
Listen over sounds of blades in rotation
Listen through the traffic and circulation
Listen as hope and peace try to rhyme
Listen over marching bands playing out their time

Wake up, wake up dead man
Wake up, wake up dead man

Jesus, were you just around the corner
Did You think to try and warn her
Or are you working on something new
If there's an order in all of this disorder
Is it like a tape recorder
Can we rewind it just once more

Wake up, wake up dead man
Wake up, wake up dead man
Wake up, wake up dead man



Musikseksempler:

KRISTENDOM

Händel's Messiah: For Unto Us a Child i Born https://www.youtube.com/watch?v=LFBIJgkj_-g
I mesterens lys Tarot (Den hængte mand, Stjernen, De elskende, Djævelen, Retfærdighed m.fl.)
https://www.youtube.com/results?search_query=i+mesterens+lys+tarot
Christfulnes Meditation - Heling af hjertet <https://www.youtube.com/watch?v=RpTTiYLhn0k>
The Lord's Prayer - Hillsong Worship <https://www.youtube.com/watch?v=nCxqjEz5hJ4>

BUDDHISME

Gyuto Monks Tantric Choir <https://www.youtube.com/watch?v=L42AnSAdzXw>
Tibetan Buddhist Chants of <https://www.youtube.com/watch?v=D49nO81r99o>

ISLAM

Sufi-dervisher i Kosovo udfører sang- og danseritual og stik med sværd og knive: <https://www.youtube.com/watch?v=Cy31M31BA4>
Nordafrikanske sufi-muslimer udfører siddende hadrah-ritual til Allah <https://www.youtube.com/watch?v=1mGu8tWo8LU>
The Sufi Whirling Dervishes - Istanbul, Turkey <https://www.youtube.com/watch?v=hkuimX1bh6g>
How Rumi's Teachings Saved Karen Cavanaugh's Life <https://www.youtube.com/watch?v=YysO4-KO8H0>
Dhikr fra Nordafrika: <https://www.youtube.com/watch?v=1mGu8tWo8LU>

NEW AGE & SENMODERNE RELIGIØSITET

Angelic Healing Music <https://www.youtube.com/watch?v=Roi4mvEyGp8>
Reiki Music - Emotional and physical healing <https://www.youtube.com/watch?v=PThQT1eMEog>

Vestlig populærmusik

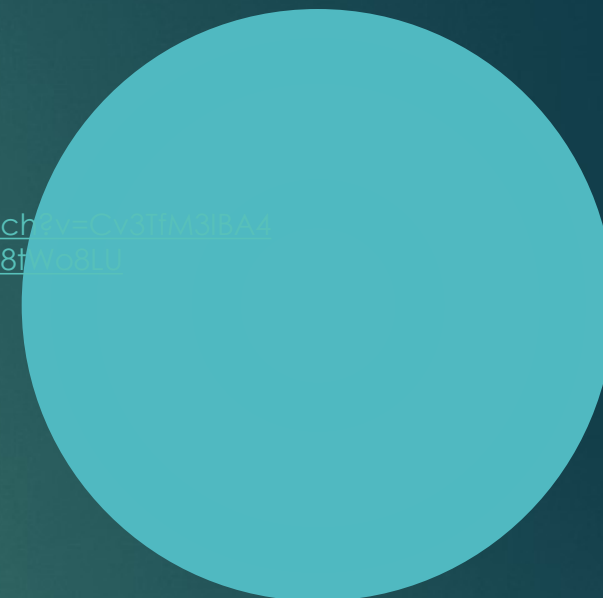
Kanye West - Selah https://www.youtube.com/watch?v=6CNPg2IQoC0&list=PL5Z-QTr_hR1gTlk7T-bPCmRaaXNmiP3aK&index=2
Prince - Anna Stesia <https://www.youtube.com/watch?v=3KbAqXV-9DE>
U2 - Wake Up Dead Man <https://www.youtube.com/watch?v=aRDeB9UGCjE>
Van Morrison - In the Garden <https://www.youtube.com/watch?v=Ku5gd8Gv3Bs>

Islamisk pop

Sami Yusuf - Healing <https://www.youtube.com/watch?v=Tug63dl4MEY>

Reggae

Sirius Stout - The Prayer <https://www.youtube.com/watch?v=4KczmReMAQ>
Sandra Cross - Psalm 121 <https://www.youtube.com/watch?v=WoufG0F2t38>
Stephen Wright - Visions of Jah <https://www.youtube.com/watch?v=2PXM1xhfD-c>



Litteratur & links:

Birgitte Bech: *Religionspsykologi - Et grænseland* (Systime, 1987)

Lars K. Bruun (red.): *Rockprofeter - Jesusfiguren på plade* (Alfa, 2008)

Peter Dürrfeld: *Gud i musikken* (Kristeligt Dagblads Forlag, 2011)

Forbes & Mahan (ed.): *Religion and Popular Culture in America* (University of California, 2000)

Madhurima: *Det musikalske indre* (Politikens Forlag, 1991)

Chr. Munch-Hansen: *Saxofonisten med Helligåndens ild - John Coltrane som kirkehelgen i San Francisco* (Publimus netartikel, 2018) https://www.publimus.dk/christian-munch-hansen_artikel/

Audun Myskja: *Musik som medicin* (Borgen, 2004)

Partridge (ed.): *The Bloomsbury Handbook of Religion and Popular Music* (Bloomsbury, 2017)

Even Ruud: *Musikk og identitet* (Universitetsforlaget, 1997)